



Nika Lubitsch

SEPTINTOJI DIENA

Alma littera

Teismo proceso išvakarėse

Rytoj prasideda mano bylos nagrinėjimas. Girdžiu, kaip Ulrichas Henkė, mano senasis draugas Ulis, taria tuos žodžius, bet vis dar nesuprantu jų reikšmės. Mane palaiko vien cigaretės, kurių jis atnešė, o mintys grįžta į tą karštą 1999 metų rugpjūčio dieną.

Tą savaitgalį mudvi su geriausia drauge Gabi nudūmėm į Timendorfo paplūdimį. Aš suplukusi stengiausi įgrūsti savo senutėlį kabrioletą spaidėrį į siaurą tarpelį aikštelėje priešais kavinę „Engel-sek“. Radijas plyšojo: „Vyrų yra kiaulės“, mes plyšojom sykiu. Po kokio dešimto bandymo kažkas ištraukė cigaretę man iš rankos ir maloniu sodriu balsu ištare:

– Tas cizas tau tikrai nepadės.

Žvilgtelėjau aukštyn, pamačiau tamsiai rudas akis ir supainiojusi sankabą su stabdžiais bakstelėjau galiniu buferiu į kitą automobilį.

– Mėšlas, – tarė tas žmogus, – tu pasiekei savo, mergaite. Beje, tai mano automobilis.

Taip aš susipažinau su Ulrichu Henke. Dar tą patį vakarą jis susipažino su mano kūnu.

* * *

Ulis atnešė man laikraščių iškarpas. Justi mano įtaka: kiekvienas straipsnis tvarkingai iškirptas, paklijuotas popierius, viršuje užrašyta data ir leidinio pavadinimas. Tų iškarpų susidarė visa šūsnis, o jų kvapas mane ramina. Laikraščių iškarpos visada ramina, nes tai – mano darbas. Kurio nebegaliu dirbti. Kam gi reikalinga spaudos atstovė, kurios pavardė šmėkščioja pirmuose žmogžudystę aprašančių laikraščių puslapiuose.

Koncernui, kuriame dirbau, aš pasidariau nereikalinga.

– Ponia Talheim, supraskit mus...

Ir aš supratau. Pasaulinio garso koncernai negali sau leisti šeimos dramų. O juk mudu buvom ne kokios nors smulkios žuvytės. Michaelis ir Sibilė Talheimai. Garsus advokatas ir žinoma atstovė spaudai. Veik kas dieną laikraščiai cituodavo mūsų žodžius, mūsų veidai pasirodydavo spaudos puslapiuose. Miesto restoranuose mudu sėdėdavome geriausiose vietose, mūsų pavardės būdavo visų žymiausių miesto renginių kviestinių svečių sąrašuose. Kas aukštai kyla, turi kur pulti.

Spaudos agentūros pranešimas:

Visuomenė nekantriai laukia Talheim teismo proceso

Rytoj Berlyne prasideda prisiekusiųjų teismo procesas prieš Sibilę Talheim. 38 metų moteris kaltinama praeitų metų vasario mėnesį nudūrusi savo vyrą Michaelį Talheimą (48 m.). Michaelis Talheimas buvo ieškomas policijos dėl 9,6 milijono eurų klientų lėšų iššvaistymo. Kaltinamoji ligi šiol neigia įvykdžiusi nusikaltimą.

Visi laikraščiai pažodžiui citavo spaudos agentūros pranešimą. Du Berlyno laikraščiai tą pranešimą papildė mano nuotrauka. Moteris, žvelgianti iš nuotraukos, neturi nieko bendra su manimi. Trumpos vešlios mano garbanos dabar buvo virtusios šiurkščiais karčiais, kuriuos rytais šiaip taip suvaldau sutraukdama gumute. Neliko ir optimistinės šypsenos, o šešėliai po akimis kasdien didėja. Kaip aš anuomet koketuodavau žybčiodama savo „stirnos akimis“. Ak, Uli.

– Ar prisimeni, ką mudu kalbėjom? Pamėgink šią naktį pamiegoti, o rytoj pasipuošk. Noriu, kad atrodytum kaip kenčianti Dievo Motina, – sako Uli.

– Po galais, aš ir esu kenčianti Dievo Motina, – atrėžiu.

Ulis atsisveikindamas spusteli man ranką. Kaip gerai aš jį pažįstu: jo kvapą, jo judesius, jo posakius. Tą vasarą prieš dešimt metų Ulis tapo mano draugu. Net jeigu mūsų santykiai atvedė mane prie tikros nelaimės – prie Michaelio. Michaelis nuolat kartodavo, kad Ulis yra velniškai geras baudžiamųjų bylų advokatas, ko gero, geriausias šalyje.

Tikiuosi, kad tai – tiesa.

Pirmoji teismo diena

Gauja jau laukia. Anksčiau džiaugdavausi, kai fotoaparatų ir filmavimo kamerų objektyvai nukrypdavo mano pusėn.

– Bile, atsigręžk, – sušunka Haraldas, populiariausio Vokietijoje bulvarinio laikraščio fotokorespondentas, ragindamas atsisukti į jo objektyvo pusę.

– Bile, pažvelk ir į mane, ei, ei, dabar mano eilė, – pasigirsta Volfo iš spaudos agentūros balsas.

Jie kaip visuomet atkakliai reikalauja ir grūdasi. O aš negaliu slėptis užsitraukdama švarkelį ant galvos, nes tie vaikinai kadaise buvo mano draugai. Todėl sustoju ir žvelgiu į objektyvus.

– Tik nesitikėkit, kad dabar jums nusišypsosiu, – sakau. O ką man dar sakyti. Ačiū Dievui, kad pagaliau pasirodo Ulis.

– Ar tu pasiruošusi?

Taip, Uli, aš pasiruošusi. Jis spusteli man ranką, mėgindamas padrąsinti. Teismo darbuotoja stumia mane pro duris į teismo posėdžių salės aptvarą kaltinamiesiems.

Garsus senasis Berlyno Maobitas. Įdomu, tamsaus ažuolo lentelėmis apkaltos sienos turi įbauginti kaltinamuosius ar liudytojus? Nors už lango šviesi rugpjūčio diena, saulės spinduliai pro spalvotus švino rėmuose įtaisytus stiklus čia neprasibrauna. O, kaip aš pastaruuju metu nekenčiu rugpjūčio!

* * *

Didžiai gerbiamas teismas įžengia į salę. Juokinga. Žvelgiu į tuos, kurie mane teis. Trijų profesionalių teisėjų pirmininkė, ačiū Dievui, yra maždaug penkiasdešimties metų moteris. Griežtokai žiūri į mane pro akinius auksiniais rėmeliais, o nusvirę lūpų kampučiai rodo, kad ji ne iš linksmyjų.

Dešinėje nuo manęs sėdi jaunesnis teisėjas. Atvirai sakant, jis man pasirodo gerokai simpatiškesnis už pirmininkę. Jo retų plaukų švelniūrą papildė vešlūs, ties nosimi beveik suaugę antakiai, suteikiantys veidui šėtoniškų bruožų. Tačiau mėlynos akys žvelgia visai maloniai.

Kairėje sėdintis teisėjas truputį primena animacinių filmų herojų Pumukelį: labai trumpai kirpti plaukai ir apie gyvenimo patirties stoką liudijantis veidas.

Greta jo išdidžiai kiūto tarėja, visa išvaizda demonstruojanti troškimą tarnauti Vokietijos valstybei. Gerokai per maža širdutės formos burna išduoda nesukalbamą būdą.

Antrasis tarėjas, kiurksantis greta vyruko vešliais antakiais, primena suktą draudimo bendrovės darbuotoją. Vieną iš tų, kurie, jeigu nespėsi pabėgti, būtinai įsiūlys dar ir gyvybės draudimą tavo šuniui. Vyrukas gana apkūnus. Jau dabar apsipylęs prakaitu.

O varge, štai kokie žmonės dabar spręš mano likimą. Teismo salė sausakimša. Šimtai akių gręžia mane žvilgsniu. Kai kuriuos žurnalistus pažįstu, anuomet būčiau jiems pasakiusi: „Labas rytas, mielos kolegės ir mieli kolegos.“ Šiandien vakare apie mane tauškės visi žurnalistų užėigų lankytojai. „Ar matei, kaip ji atrodo?“

O štai prokuroras – tikras karjeristas. Dėl juodarėmių mokslukų stiliaus akinių atrodo vyresnis, negu tikriausiai yra. Ir griežtesnis. Mano manymu, jam apie 35 metus.

Jie visi čia sėdi tam, kad stebėtų dalyvius.

Dalyvius, juk tai – tik pokštas. Ir visas kaltinimas – pokštas. Deja, prastas pokštas. Ulis atsisuka į mane ir nusišypso. Jis gerai atrodo. Juoda mantija teikia profesinio orumo. Kažin ar aš, jo manymu, panaši į kenčiančią Dievo Motiną?

Mielas Uli, tu puikiai žinai, kad aš nesu Dievo Motina. Tai aš priverčiau tave šauktis motinos. Tu inkšdamas keturiomis ropojai paskui mane melddamas pasigailėjimo. Ir aš tavęs pasigailėjau. Aš čiulpiu tavo pimpalą, kol išsiveržei. Tu dulkinai mane gervuogių krūme, ir mums teko kreiptis į greitosios pagalbos gydytoją, jis pincetu išrankiojo spyglius man iš nugaros. Paskui tepei mano žaizdas jodu ir paėmei mane iš nugaros. Tiesą sakant, tą 1999 metų vasarą mes nieko kito ir neveikėm, tik krušomės.

Ir tik žiemą pradėjom kalbėtis. Kokia puiki žiema buvo prieš tūkstantmečių kaitą. Ak, kokie mes buvom laimingi!

Kai teismas supažindina dalyvius su jų teisėmis ir pareigomis, prokuroras perskaito kaltinimą:

– Sibilė Talheim, mergautine pavarde Vygand, gimusi 1971 metų gruodžio 2 dieną Berlyne, kaltinama 2009 metų vasario 3 dieną Berlyno Lichtenradės rajone, viešbutyje „Prie pašto“, maždaug 2 valandą nakties 18 peilio dūrių nužudžiusi savo vyrą Michaelį Talheimą...

Pakviečiami liudytojai. Kokie, tiesą sakant, liudytojai? Bėda ta, kad nėra jokių liudytojų. Jie bandys apkaltinti mane žmogžudyste, remdamiesi netiesioginiais įkalčiais.

Mudu su Uliu sutarėm, kad aš atsakysiu tik į mano asmenį liečiančius klausimus, o apie visa kita neprasižiosiu. Jis už mane pateiks visus argumentus.

– Tu gi žinai, Bile, kad esi pernelyg impulsyvi.

* * *

Ak, Uli, nereikėjo tau pažindinti manęs su Michaeliu! Mudviejų bendravimas buvo toks lengvas ir neįpareigojantis. Bet jis baigėsi tada, kai susipažinau su JUO. Su Michaeliu, geriausiu tavo draugu. Tąsyk judu rengėtės įkurti bendrą kontorą.

Buvo šilta rugsėjo diena. Mudu išsekę sėdėjom nedidelėje vyninėje, kuri vadinosi „Enoteka“: grubios klinkerio sienos, nepatogios kėdės, bet gardžiausi užkandžiai visame Šarlotenburge. Tu apsidžiaugei, pastebėjęs atsitiktinai užsukusį Michaelį. Taip, aš tada buvau truputį apsvaigusi nuo tavo kūno skysčių ir nuo kjančio.

Michaelis buvo visiškai kitoks negu tu. Ramus, santūrus, jis man pasirodė mielas. Kai nusiėmė akinius, kad nuvalytų stiklus, atrodė truputį bejėgiškas. Bet jo pilkai žaliose akyse pakaitomis žybčiojo tai protas, tai sąmojis. Tą vakarą tu beveik nepravėrei burnos. Manau, supratai, kad kažkas užsimezgė. Kažkas kitko negu mūsų mažas pasidulkinimu pagrįstas romanas. Tai prasidėjo ne taip audringai, kaip buvo su tavimi. Tas palengva atsėlinęs jausmas priminė grįžimą namo.

Ulis iš anksto buvo detaliam nupasakojęs, ko man tikėtis pirmąją Tarėjų teismo proceso dieną. Aš kaltinama žmogžudyste. Suprantama. Suprantama ir tai, kad šiandien jie ištrauks į dienos šviesą visas kruvinas detales.

Na, prašom, pirmoji kviečiama Marion Heincel, kambarinė, radusi Michaelį jo kambaryje. Į liudytojų vietą ji tipena bateliais 15 cm aukščio pakulne ir platforma, panašiais į protezus. Vargšėlė, spuoguotas veidas ir neabejotinas šokas, kurį patyrė radusi kraujais apsipylusį Michaelį. Mačiau tas nuotraukas. Siaubinga!

Ar dar prisimeni, Uli, jūsų pirmąją kontorą Ziubelio gatvėje? Kai judu radot tą nuostabią patalpą, mudvi su mano drauge Gabi,

žinoma, jums padėjom ją įrengti. 180 kvadratinių metrų patalpa buvo su parketo grindimis, lipdiniais dekoruotomis lubomis ir žavingais arkos formos langais. Mes tampėm stalus tai šen, tai ten, kol kontora pagaliau tapo panaši į sėkmingą įstaigą.

Įsivaizduodamos jus sėdinčius prie stalų, pasirūpinom, kad kiekvienoje patalpoje vešėtų gėlės, o ant sienų kabėtų derantys paveikslai. Tarp viso to bruzdesio, šveitimo ir lakstymo su dulkių siurbliu, dekoravimo ir baldų stumdymo akimirką aš pajutau, kad Michaelio kabinetas mane domina labiau negu tavasis. Kai buvo atgabentas pasitarimų stalas, jį išbandydamas, tu mane ant jo išdulkinau. Pasitarimų stalas atlaikė, bet mūsų santykiai – ne. Aš visą laiką galvojau apie Michaelį, kuris su Gabi išvažiavo į ūkinių prekių parduotuvę vinių.

– Pasitikėk savo jausmais, – patarė man Gabi, kai mūsų pamėgoje užteigė „Lencas“ jai prisipažinau, kad mane traukia Michaelis. Mano geriausia draugė Gabi. Šiandien daktarė Gabrielė Henkė – nuosavą kabinetą turinti ginekologė. Nuo vienuoliktos Fichtenbergo aukštesniosios mokyklos klasės mes buvom neperskiriamos.

Anuomet dalijomės viskuo: butu, viltimis ir baimėmis, o retkarčiais net ir tuo pačiu vyru. Nors skirtingesnius žmones vargu ar rastum: Gabi apsvarstanti kiekvieną žingsnį, o aš spontaniška. Aš visuomet kalbėdavau, o Gabi veikdavo. Gabi buvo ką tik įsidariusi savo pirmoje darbovietėje – Šteglico klinikoje asistente, o aš atlikau praktiką vienoje iš privačių Berlyno radijo stočių.

O dabar bus kraupu: į salę kviečiamas daktaras Peteris Dekenbrokas iš Teisminės medicinos instituto, žodžiu, patologas anatomas. Kad kruvinos detalės būtų vaizdingesnės, jis apsirūpinęs vaizdine medžiaga – Michaelio, sukniubusio prie skurdaus viešbučio kambario durų kraujo baloje, nuotraukomis. Rodydamas padidintas

dūrių nuotraukas, jis tęsiamu, bejausmiu eksperto balsu aiškina apie kiekvieną žaizdą. 18 dūrių, 17 iš priekio ir vienas į nugarą. Kiekvienas dūris daugiau nei aštuonių centimetrų gylio. Perdurta aorta, dešinėje galvos pusėje perpjauti nervai ir sausgyslės.

Taip, daktare Dekenbrokai, aš iš tikrųjų planavau ponui Michaeliui Talheimui nusukti galvą. Ir, regis, man nepavyko. Jeigu iš viso mėginau tai daryti.

Dekenbrokui parodomas virtuvinis mano peilis. Teismo pirminkė klausia, ar dūriai padaryti šiuo įrankiu.

Daugiau nepakelsiu, tegul Dekenbrokas liaujasi. Juk aš niekada negalėjau žiūrėti į kraują. Žiūrovai veik sužavėti spokso į tuos skerstuvų vaizdus. Tik pažvelkit, kaip baigė savo dienas garsusis Berlyno advokatas Michaelis Talheimas.

Salės kampe sėdi dailininkas ir stengiasi pagauti kiekvieną mano veido išraišką. Kaip man reikėtų dabar atrodyti? Nekalta! Bet kokia nekalto žmogaus išraiška? Nors esu įpratusi nutaisyti reikiamą veidą, dabar aš sutrikusi. Nors, tiesą sakant, man jau vis vien. Tegul jie rašo, ką nori. Tegul kalba. Manęs jau neįmanoma įžeisti.

Mano ryšys su Michaeliu prasidėjo spalio pabaigoje. Juodu su Uliu šventė savo naujosios kontoros įkurtuves. Michaelis stovėjo kontoros kampe ir laikydamas rankoje taurę šampano plepėjo su klientais. Ir visą laiką nenuleido nuo manęs akių. Kiekviena kūno ląstelių jaučiau atidų jo pilkai žalių akių žvilgsnį. Tuo metu, kai Ulis mane visiems pristatinėjo kaip savo draugę, mano mintys klaidžiojo visai kitur. Buvo dar labai anksti, gerokai per anksti išeiti iš savo įkurtuvių, kai aš žengiau prie vis dar spoksančio Michaelio. Jis pastatė šampano taurę, paėmė mane už rankos ir ištare tik vieną žodį:

– Eime.

Lifte apkabino ir pabučiavo taip, kaip nebuvo bučiavęs nė vienas vyras.

Ilgokai mudu užtrukome tame lifte. Švelnios Michaelio rankos tyrinėjo mano kūną, o aš tirpau nuo jo prisilietimų. Vėliau, kai važiavome taksi, gulėjau jo glėbyje ir nesivaržydama žliumbiau. Jo lūpos sugėrė kiekvieną mano ašarą, jis atsegė mano palaidinę ir nusišypsojo jaunatviška šypsena, kurią taip mylėjau. Kai mes pagaliau nusigavom į jo mansardą Suarė gatvėje, niekas negalėjo mūsų sulaikyti.

Mano garsusis gynėjas mėgina nukreipti daktaro Dekenbroko samprotavimus ta linkme, kad taip subadyti moteris galėjo tik apimta baimės neapykantos. Jis bando įrodyti, kad auka gynėsi, ir klausia, ar ant Michaelio Talheimo kūno buvo rasta gynimosi pėdsakų. Ant mano kūno nebuvo jokių pėdsakų, išskyrus kraują, kuriuo buvo sutepti plaukai.

Būk atsargus, Uli, tu eini labai plonu ledu. Nes jeigu auka ne-sigynė, vadinasi, galbūt gerai pažinojo žudiką. Daktaras Dekenbrokas nuklysta į detalų Michaelio panagių apibūdinimą. Trumpaplaukis teisėjas užduoda kelis klausimus, kurie išmuša Dekenbroką iš vėžių. Žiūrovai pradeda nuobodžiauti. Puikusėjimas, Uli.

Daug vėliau Gabi man prisipažino, kad pirmą pažinties dieną Timendorfe įsimylėjo Uli. Tik pagalvok, kaip puikiai ji moka valdytis. Juk aš ničnieko nepastebėjau. Tik po mano prisipažinimo „Lenco“ užėjo ji pradėjo puolimą.

Po kontoros įkurtuvių sekmadienio vakare mudu su Michaeliu patraukėm ieškoti spagečių *alla carbonara*, tunų salotų ir kitokio proteinų prisotinto maisto. Susikibę už rankų kaip vaikai mudu pėstinom drėgnais lapais nubarstyta Suarė gatve. Juos pastebėjome

restorane „Stela alpina“, sėdėjo susiglaudę ir valgė. Graži pora – tamsiaplaukis Ulis įspūdingu smakru ir smulkutė mėlynai žalių akių Gabi rausvų plaukų karčiais. Kelias sekundes sutrikę spoksojom vieni į kitus. O paskui pratrūkom juoku ir kritom vieni kitiems į glėbį. Įvyko taip, kaip ir turėjo būti.

Dienraštis:

Teisme svarstoma kraupios žmogžudystės Lichtenradėje byla

„Nesitikėkit, kad dabar jums nusišypsosiu.“

Berlynas. Dievo Motinos veidas ir stirnos akys – ar taip atrodo žiauri žmogžudė? Būtent tai nori išsiaiškinti Berlyno prisiekiusiųjų teismas. Sibilė Talheim (38 m.), gyvenanti Berlyno Celen dorfo rajone, kaltinama praeitų metų vasario mėnesį virtuviniu peiliu nudūrusi savo vyrą Michaelį Talheimą. Kas tai: iš anksto suplanuota žmogžudystė ar nusikaltimas, padarytas afekto būsenos? Štai ką savo pranešime pirmąją bylos svarstymo dieną pateikė patologas anatomas daktaras Peteris D. iš Lichterfeldės: „Nužudytojo kūne rasta 18 durtinių žaizdų, 17 dūrių į priekinę dalį, o vienas iš nugaros į plautį. Kaklo arterijos buvo perpjautos, it norėta Michaeliui Talheimui nupjauti galvą. Auka neturėjo galimybių priešintis. Jau pirmasis dūris jį nužudė.“ Patologas anatomas patvirtino, kad žaizdos gali būti padarytos virtuviniu peiliu. Pasakojant apie žiauraus nusikaltimo aplinkybes, kaltinamoji nejudėdama žvelgė į langą. Ji pasakė tik vieną sakinį: „Nesitikėkit, kad dabar jums nusišypsosiu.“ Antradienį bylos nagrinėjimas bus tęsiamas.